

BỘ Y TẾ
VỤ KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO

CHĂM SÓC BÀ MẸ TRONG KHI ĐẼ?

TÀI LIỆU ĐÀO TẠO HỘ SINH TRUNG HỌC

GUYÊN
C LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC

BỘ Y TẾ
VỤ KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO

CHĂM SÓC BÀ MẸ TRONG KHI ĐẺ

TÀI LIỆU ĐÀO TẠO HỘ SINH TRUNG HỌC

MÃ SỐ: T.30. Z3

NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC
HÀ NỘI - 2006

ĐIỀU HÀNH BIÊN SOẠN

BS. Nguyễn Phiên
BS. Nguyễn Đình Loan
PGS. TS. Nguyễn Đức Vy
DS. Đỗ Thị Dung
TS. Lưu Hữu Tự

BAN BIÊN SOẠN

BS. Nghiêm Xuân Đức	ThS. Dương Thị Mỹ Nhân
BS. Trần Nhật Hiến	CN. Vũ Hồng Ngọc
BS. Hà Thị Thanh Huyền	CN. Đặng Thị Nghĩa
BS. Nguyễn Hoàng Lệ	BS. Bùi Sương
ThS. Nguyễn Bích Lưu	PGS. TS. Cao Ngọc Thành
PGS. TS. Trần Thị Phương Mai	ThS. Lê Thanh Tùng
BS. Phó Đức Nhuận	TS. Huỳnh Thị Thu Thủy
CN. Đoàn Thị Nhuận	BS. Phan Thị Kim Thủy

BAN THƯ KÝ

DS. Đỗ Thị Dung
ThS. Đồng Ngọc Đức
BS. Phan Thị Kim Thủy

THAM GIA TỔ CHỨC BẢN THẢO

ThS. Phí Văn Tâm

© Bản quyền thuộc Bộ Y tế (Vụ Khoa học và Đào tạo)

LỜI GIỚI THIỆU

Thực hiện Nghị định số 43/2000/NĐ-CP ngày 30 tháng 8 năm 2000 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn triển khai Luật Giáo dục, Bộ Y tế đã phê duyệt ban hành các chương trình khung cho giáo dục trung học chuyên nghiệp nhóm ngành sức khỏe. Để thống nhất thực hiện trong các trường Trung học y tế, Vụ Khoa học và Đào tạo - Bộ Y tế đã biên soạn Chương trình giáo dục Hộ sinh và tổ chức biên soạn bộ sách cho toàn bộ chương trình này. Tham gia biên soạn có các thầy thuốc chuyên khoa Sản - Phụ, các giáo viên trung học chuyên nghiệp và cao đẳng y tế của nhiều trường. Bộ sách được Hội đồng chuyên môn thẩm định và được Bộ Y tế ban hành để làm tài liệu dạy - học chính thức của Ngành.

Các trường đào tạo Hộ sinh trung học sử dụng tập giáo trình này kết hợp với giáo trình do nhà trường biên soạn để làm tài liệu giảng dạy và hướng dẫn học sinh phù hợp với điều kiện cụ thể của từng vùng.

Cuốn sách Chăm sóc bà mẹ trong khi đẻ được biên soạn theo các tiêu chí:

- Bám sát mục tiêu, nội dung giáo dục của Chương trình khung và Chương trình giáo dục Hộ sinh do Bộ Y tế ban hành.
- Những nội dung chuyên môn được biên soạn căn cứ vào Hướng dẫn chuẩn Quốc gia về các dịch vụ chăm sóc sức khỏe sinh sản của Bộ Y tế.
- Cập nhật những thông tin, kiến thức mới về lĩnh vực Sức khỏe sinh sản để chọn lọc đưa vào giáo trình môn học.
- Đổi mới phương pháp biên soạn, tạo các tiền đề sư phạm để giáo viên, học sinh các trường có thể áp dụng phương pháp dạy - học tích cực.

Vụ Khoa học và Đào tạo - Bộ Y tế chân thành cảm ơn Quỹ dân số Liên hiệp quốc, Dự án VIE/01/P10 đã hỗ trợ trong quá trình biên soạn giáo trình môn học. Cảm ơn các chuyên gia Quốc tế của Quỹ dân số Liên hiệp quốc đã tham gia đóng góp ý kiến với các tác giả trong quá trình biên soạn giáo trình môn học này.

Tập giáo trình môn học chắc chắn còn nhiều khiếm khuyết, Vụ Khoa học và Đào tạo - Bộ Y tế mong nhận được những ý kiến đóng góp của các đồng nghiệp, các thầy, cô giáo và học sinh các trường để tập giáo trình ngày càng hoàn thiện.

BỘ Y TẾ

VỤ KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO

MỤC LỤC

<i>Lời giới thiệu</i>	3
Giới thiệu môn học	7
Bài 1. Các dấu hiệu lâm sàng và cơ sở sinh lý của chuyển dạ	9
Bài 2. Theo dõi chuyển dạ	19
Bài 3. Biểu đồ chuyển dạ	31
Bài 4. Vô khuẩn trong sản khoa	40
Bài 5. Thuốc sử dụng trong sản phụ khoa	48
Bài 6. Cơ chế đẻ	56
Bài 7. Chuẩn bị cho một cuộc đẻ thường	67
Bài 8. Đỡ đẻ ngôi chỏm	72
Bài 9. Đỡ đẻ ngoài cơ sở y tế	84
Bài 10. Bong rau - Cách đỡ rau	90
Bài 11. Chấn thương đường sinh dục trong cuộc đẻ	98
Bài 12. Chăm sóc trẻ sơ sinh ngay sau đẻ	111
Bài 13. Suy thai và hồi sức sơ sinh ngay sau đẻ	117
Bài 14. Đẻ khó do thai	126
Bài 15. Đẻ khó do các nguyên nhân từ mẹ	137
Bài 16. Đẻ khó do cơ co tử cung bất thường	147
Bài 17. Chuyển dạ kéo dài-chuyển dạ đình trệ	157
Bài 18. Đẻ khó do ối	165
Bài 19. Sa dây rau	173
Bài 20. Chẩn đoán, xử trí ngôi mông, ngôi mặt, ngôi trán, ngôi vai và đa thai	179
Bài 21. Chuẩn bị một cuộc đẻ can thiệp	192
Bài 22. Doạ vỡ và vỡ tử cung	197
Bài 23. Chảy máu trong thời kỳ sổ rau và sau đẻ	207
<i>Đáp án tự lượng giá</i>	219

CHĂM SÓC BÀ MẸ TRONG KHI ĐẼ

Số tiết học : 90

- Số tiết lý thuyết : 60

- Số tiết thực tập : 30

Xếp loại môn học: : Môn thi

Hệ số môn học: : Hệ số 4

Thời điểm thực hiện môn học: Học kỳ II năm thứ nhất

ỤC TIÊU

1. Trình bày được đặc điểm lâm sàng và cơ sở sinh lý học các giai đoạn của chuyển dạ.
2. Mô tả được các dấu hiệu chuyển dạ bình thường và bất thường
3. Trình bày được vai trò của người hộ sinh và những công việc mà người hộ sinh phải làm trong quá trình theo dõi, chăm sóc sản phụ và trẻ sơ sinh trong cuộc đẻ.
4. Tư vấn được cho sản phụ và gia đình của họ trong cuộc đẻ
5. Rèn luyện được tác phong nhanh nhẹn, thái độ thông cảm, ân cần, chính xác trong quá trình theo dõi, chăm sóc sản phụ trong cuộc đẻ.

ỘI DUNG MÔN HỌC

SỐ TT	TÊN BÀI HỌC	SỐ TIẾT LÝ THUYẾT	SỐ TIẾT THỰC HÀNH
1	Các đặc điểm lâm sàng và cơ sở sinh lý của chuyển dạ	4	
2	Theo dõi chuyển dạ	3	
3	Biểu đồ chuyển dạ	2	2
4	Vô khuẩn trong sản khoa	2	4
5	Thuốc sử dụng trong chăm sóc sản khoa	3	
6	Cơ chế đẻ	3	
7	Chuẩn bị cho một cuộc đẻ thường	0	2
8	Đỡ đẻ ngôi chỏm	3	6
9	Đỡ đẻ ở ngoài cơ sở y tế	1	
10	Bong rau - Cách đỡ rau	2	3
11	Chấn thương đường sinh dục trong cuộc đẻ	4	3

12	Chăm sóc sơ sinh ngay sau đẻ	1	3
13	Suy thai và hồi sức trẻ sơ sinh ngay sau đẻ	3	3
14	Đẻ khó do thai	3	
15	Đẻ khó do nguyên nhân từ mẹ	3	
16	Đẻ khó do cơ co tử cung bất thường	2	
17	Chuyển dạ kéo dài - Chuyển dạ đình trệ	2	
18	Đẻ khó do ối	2	
19	Sa dây rốn	2	
20	Chẩn đoán, xử trí ngôi mông, mặt, trán, ngang và đa thai	8	
21	Chuẩn bị cho một cuộc đẻ can thiệp (mổ đẻ, giác hút, Forceps)	1	1
22	Dọa vỡ và vỡ tử cung	3	
23	Chảy máu (băng huyết) trong thời kỳ sổ rau và sau đẻ	3	3
	Cộng	60	30